

Klaas Knot heeft gelijk: lonen mogen sneller stijgen

- Wim Boonstra

dinsdag 16 februari 2016, 20:30 Update: dinsdag 16 februari 2016, 20:52

Onlangs noemde Klaas Knot, president van De Nederlandsche Bank, het een goede zaak als de lonen sneller zouden stijgen. Hiermee herhaalde hij wat Coen Teulings, toen nog als directeur van het Centraal Planbureau, een paar jaar geleden ook al had beweerd.

In het FD van 5 februari schrijven de hoogleraren [Roel Beetsma](#) en [Raymond Gradus](#) dat Knot het bij het verkeerde eind heeft. Een gematigde loonontwikkeling heeft ons land toch geen windeieren gelegd? En de economie groeit toch weer lekker, getuige ook het investeringsherstel van 7% dat voor dit jaar wordt verwacht? Terloops vegen zij de stelling dat ons land kampt met een onderbesteding van tafel als zijnde onjuist.

Illustratie: Hein de Kort

Nederland heeft zo ongeveer het hoogste en meest structurele handelsoverschot ter wereld. Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft ons land bijna altijd een overschot in de buitenlandse handel gehad. Er waren slechts een paar tekortjaren, waarvan het recentste in de jaren zeventig van de vorige eeuw lag. Dit illustreert dat de groei van de binnenlandse bestedingen in ons land decennia lang is achtergebleven bij die van de uitvoer. Hoezo, geen onderbesteding?

Internationale handel is geen zogeheten 'zero-sum game'. Het is in potentie profijtelijk voor alle deelnemende landen. De saldi die uit de internationale handels voortvloeien, tellen daarentegen op wereldniveau wel degelijk op tot nul. Tegenover ieder overschot staat elders een tekort. Handelsoverschotten zijn dus niet onschuldig. Overschotlanden die weigeren om mee te werken aan een herbalancering van de wereldeconomie door hardnekkig hun handelsoverschot te koesteren, leveren geen positieve bijdrage. Zij drukken andere landen in deflatoire aanpassingsprocessen. Binnen de eurozone, met zijn sterk divergerende betalingsbalansposities, speelt dit vanwege de afwezigheid van de mogelijkheid van een wisselkoersaanpassing nog sterker dan op mondiaal niveau.

Dit is nu precies wat Klaas Knot met zijn verstandige beleidsaanbeveling wil voorkomen.

Loonmatiging heeft in ons land een magische bijklank als medicijn tegen veel, zo niet alle kwalen. Deze reputatie dankt dit instrument aan de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen het inderdaad het juiste antwoord was op een uit de hand gelopen verslechtering van de concurrentiepositie en een miserabele winstgevendheid van het bedrijfsleven.

Daar is nu geen sprake van. Matiging van de loonkosten was indertijd verstandig en heeft gewerkt. Maar het is ook al lang bekend dat loonmatiging een medicijn met bijwerkingen is. Waar lonen voor ondernemingen een belangrijke kostenpost vormen, zijn zij ook de belangrijkste factor achter de ontwikkeling van de koopkracht. Aan dit aspect gaan Beetsma en Gradus voorbij. Een lang volgehouden beleid van loonmatiging vertaalt zich altijd in een inzakkende groei van de particuliere consumptie, behalve als een kabinet tracht via belastingverlaging te voorkomen dat de koopkracht inzakt. De afgelopen jaren zagen wij een van de langste periodes van koopkrachtdaling van de laatste decennia. Nederland heeft de afgelopen jaren daarom een van de zwakste groeiprestaties in de eurozone gerealiseerd. Evenmin is het toeval dat het groeiherstel is ingezet nadat de koopkracht weer opveerde. Als onze beleidsmakers de koopkracht minder hadden veronachtzaamd hadden wij er nu in termen van welvaart en werkgelegenheid beter voorgestaan. Een

wat snellere loonstijging zou, zeker als deze zou zijn ondersteund met verlaging van de werkgeverslasten op arbeid, wonderen doen voor groei en werkgelegenheid.

Landen met spaaroverschotten zoals Nederland en Duitsland hebben tijdens de afgelopen recessie een weinig constructieve bijdrage geleverd. Als er één punt van kritiek op Klaas Knot kan worden geleverd is het dat zijn oproep eerder had mogen komen. Maar hij heeft, anno 2016, nog steeds helemaal gelijk.

Wim Boonstra is bijzonder hoogleraar economische en monetaire politiek aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en chiefeconomist van Rabobank.